

Vergaderjaar 2002–2003

22 187

Ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid

Nr. 135

BRIEF VAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 11 maart 2003

Bij aangenomen motie 22 187, 130 van de kamerleden G. Verburg (CDA) en B. de Vries (VVD) is de regering gevraagd te rapporteren over de wijze waarop door het UWV resp. de gemeenten onvoldoende inzet aan reïntegratie van de zijde van de werkzoekenden wordt voorkomen en zonodig gesanctioneerd. De opvatting van de indieners van de motie is dat onvoldoende is voorzien in sluitende afspraken tussen UWV/gemeenten en reïntegratiebedrijven over de controle op actieve deelname aan reïntegratie door werkzoekenden.

Effectieve reïntegratie

In de sociale zekerheid is de laatste jaren veel aandacht besteed aan de reïntegratie van uitkeringsgerechtigden. Effectieve reïntegratie is gebaseerd op een balans van rechten en plichten. Goede voorlichting over heldere plichten moet duidelijk maken wat van iemand wordt verwacht. Voorts maakt het nauwgezet opleggen van sancties aan cliënten, die zich voor of tijdens een reïntegratietraject onttrekken aan verplichtingen, deel uit van effectieve reïntegratie.

Binnen de context van de Wet SUWI verschilt het instrumentarium om een zelfstandig bestuursorgaan als het UWV aan te sturen van de aansturing van gemeenten: bij gemeenten is sprake van uitvoering in medebewind. Vanwege dit verschil komt eerst de controle op actieve deelname door het UWV aan de orde en daarna de wijze waarop de gemeenten hiermee omgaan.

Reïntegratie door het UWV: naar een effectiever sanctiebeleid

Het UWV heeft desgevraagd uiteengezet welke activiteiten worden ondernomen om actieve deelname aan reïntegratie te stimuleren: uitkeringsgerechtigde WW-ers worden momenteel mondeling en schriftelijk uitvoerig voorgelicht over hun rechten en plichten. Verder hebben zij voorafgaand

aan het feitelijk deelnemen aan het reïntegratietraject een gesprek met een hun toegewezen consulent van het UWV, die het reïntegratietraject toelicht en bespreekt. Daarbij komen uitdrukkelijk de verplichtingen tot reïntegratie aan de orde. Bij onvoldoende inzet aan reïntegratie weigert het UWV op grond van artikel 27 van de WW de uitkering tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk. Uitkeringsgerechtigde WAO-ers ontvangen bij de aanvraag tot uitkering een voorlichtingsbrochure, waarin staat dat de uitkering niet vrijblijvend is. Bij onvoldoende inzet is het UWV verplicht om een sanctie op te leggen op grond van artikel 25 van de WAO in samenhang met de artikelen 23 tot en met 28 van de WAO en het Maatregelenbesluit Tica.

Momenteel wordt door het UWV ervaring opgedaan met betrekking tot een effectief sanctiebeleid (best practice) voor uitkeringsgerechtigden, die al langere tijd een WAO-uitkering hebben. In het kader van pilots moeten de personen, die na bestandsonderzoek kansrijk worden bevonden en worden uitgenodigd, verschijnen en deelnemen aan afgesproken trajecten.

Afspraken tussen UWV en reïntegratiebedrijven

Op grond van werkafspraken moet het gecontracteerde reïntegratiebedrijf rapporteren over de individuele voortgang van een reïntegratietraject en moeten daarnaast op verzoek en uit eigen beweging alle gegevens en inlichtingen omtrent de reden van uitval en de reden van een voortijdige beëindiging van het reïntegratietraject aan het UWV verstrekt worden. Bij het opstellen van algemene minimumeisen voor nieuw te sluiten reïntegratiecontracten is in het kader van informatieverstrekking speciale aandacht besteed aan het melden van onvoldoende inzet aan reïntegratie. Als de cliënt uiteindelijk niet verschijnt op het oriënterend gesprek of tijdens het reïntegratietraject verdere medewerking weigert, moet hier melding van worden gemaakt.

Maatregelen op gebied van wet- en regelgeving

De regering werkt ter bevordering van effectievere reïntegratie aan maatregelen op het gebied van wet- en regelgeving. Het huidige plichtenscala – specifiek gericht op reïntegratie – in de socialeverzekeringswetten zal worden verduidelijkt, aangescherpt en gestroomlijnd om een betere balans tussen rechten en plichten te krijgen: het ontvangen van uitkering is niet vrijblijvend; cliënten zijn verplicht mee te werken aan reïntegratie. Er is een wijziging van het Besluit SUWI in voorbereiding, waarin artikel 4.1 wordt aangepast: geregeld wordt dat het UWV resp. de gemeenten in de schriftelijke overeenkomst met het reïntegratiebedrijf op moet(en) nemen dat het reïntegratiebedrijf verplicht is onvoldoende medewerking van een betrokkene aan een reïntegratietraject direct door te geven aan het UWV resp. de gemeenten. De bepaling is niet alleen een stap in de richting van het bewerkstelligen van sluitende afspraken, maar draagt ook bij aan verheldering van de huidige regelgeving inzake reïntegratie.

Afspraken op bestuurlijk niveau

In verband met het realiseren van een sluitende aanpak met betrekking tot de nieuwe instroom van cliënten met een WW- of WAO-uitkering heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met het UWV afgesproken dat verplichtingen tot medewerking aan reïntegratie actief worden opgelegd en dat de in wet- en regelgeving opgenomen sancties worden opgelegd bij onvoldoende inzet aan reïntegratie. Hieronder valt ook het niet reageren op een oproep om bij het reïntegratiebedrijf te verschijnen voor een oriënterend op reïntegratie gericht gesprek. Het UWV zal zich jaarlijks dienen te verantwoorden over het te effectueren

sanctiebeleid. Daartoe wordt in gezamenlijk overleg, op basis van een uitwerking van de hierboven aangegeven verplichtingen, een adequaat verantwoordingsmodel en daarbij behorende prestatie-indicatoren voorbereid. Het UWV werkt aan een systeem om ingekomen meldingen van de reïntegratiebedrijven te registreren. Daardoor wordt inzichtelijk hoeveel meldingen zijn binnengekomen en of dit heeft geleid tot het opleggen van een maatregel.

Reïntegratie door gemeenten: naar een effectief sanctiebeleid

In het kader van de Agenda voor de Toekomst zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over onder meer de wijze waarop gemeenten invulling geven aan activering van doelgroepen waarvoor de gemeenten een wettelijke taak hebben. SZW en gemeenten hebben afspraken gemaakt over een niet-vrijblijvende aanpak bij het handhaven van de arbeidsverplichtingen, waarin evenwicht is tussen rechten en plichten. Uw Kamer is op 16 oktober 2002 door middel van de Eerste Voortgangsrapportage Agenda voor de Toekomst omtrent de resultaten 2001 en de tussenstand 2002 geïnformeerd.

Er wordt duidelijke voorlichting gegeven over verplichtingen en sancties waarbij de cliënt zoveel mogelijk wordt aangesproken op zijn eigen verantwoordelijkheid. De rechten en plichten van de cliënt worden duidelijk vastgelegd in het (op grond van artikel 70 van de Algemene bijstandswet) op te stellen individuele trajectplan.

De afspraken in het kader van de «Agenda», evenals de wijzigingen die voortvloeien uit de SUWI-wetgeving vormden voor veel gemeenten de afgelopen periode aanleiding om meer te investeren in «klantcontacten» en een kwalitatieve verbetering van het handhavingsbeleid.

Artikel 14 van de Algemene bijstandswet verplicht de gemeenten o.a. om de uitkering tijdelijk geheel of gedeeltelijk te weigeren ingeval van verwijtbaar niet nakomen van de aan de uitkering verbonden verplichtingen, waaronder de verplichting om mee te werken aan het verkrijgen of behouden van arbeid in dienstbetrekking. Hieronder valt ook de verplichting om mee te werken aan een (onderzoek naar de geschiktheid van een) reïntegratietraject.

De hoogte en duur van de maatregelen zijn opgenomen in het Maatregelenbesluit Abw, IOAW en IOAZ.

Als gevolg van de reeds aangeduide wijziging van artikel 4.1 van het Besluit SUWI wordt een informatieplicht voor het reïntegratiebedrijf formeel geregeld. In het met een reïntegratiebedrijf af te sluiten contract zal de gemeente een bepaling met betrekking tot de informatievoorziening dienen op te nemen; hierin zal moeten worden opgenomen dat het reïntegratiebedrijf de gemeente in kennis zal stellen van het niet of niet voldoende meewerken aan een noodzakelijk reïntegratietraject. De gemeente wordt daardoor in staat gesteld om tijdig te beoordelen of het gedrag van de betrokkene in strijd is met de aan de uitkering verbonden verplichtingen en reden is om een sanctie op te leggen.

Het toezicht op de uitvoering van het maatregelenbeleid maakt deel uit van het reguliere toezicht op de uitvoering Algemene bijstandswet.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
M. Rutte